

Askonsdagens kvällsgudstjänst i Öjebyn, S:t Jakobs församling

Den 21 februari 2007

Askonsdagen (liturg. färg: violett)

”DE TVÅ MEST BETYDELSEFULLA TRÄDEN FÖR MÄNSKLIGHETEN”

Bön: Herre, helga oss i sanningen, Ditt ord är sanning! Amen.

Under de sista par dagarna har några av er frågat mig, vad askonsdagen är och vad den betyder? Innan jag försöker besvara denna fråga ska vi ta en titt i de lutherska bekännelseskriterierna. I Augsburgska bekännelsen läser vi, att *”det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika.”*¹ Detta är i full enlighet med Bibelns undervisning. **”Den ene sätter en dag högre än en annan, den andre håller alla dagar för lika. Var och en bör vara fullt övertygad i sitt sinne. Den som lägger vikt vid en viss dag gör det för Herren...”**²

Askonsdagen börjar fastetiden. Fastetiden är en förberedelsestid inför påsken. Den är 40 dagar lång. Jesu 40 dagar långa fasta i öknen var den bibliska förebilden för detta. Dessutom har man hänvisat till Mose 40-dagars fasta på berget samt Elias fasta och Ninives botgöring. Men om du tar din kalender och räknar, så ser du, att det är mer än 40 dagar från idag till påskdagen. Detta beror på, att man inte räknar söndagarna till dessa 40 fastedagar därför att varje söndag betraktas som en liten påskdag. Vår Frälsare uppstod från de döda på ”den första veckodagen”, på en söndag för nästan 2000 år sen. Fastetiden är en förberedelsestid för denna kristendomens största fest, för firandet av Kristi segerrika uppståndelse på påskdagen.

I många kyrkor har man på askonsdagen en skärskild ceremoni där prästen med aska gör ett korstecken på kyrkobesökarens panna och säger till denne: *”Kom ihåg, o människa, att du är stoft och att du åter skall bli till stoft.”* Det är ingenting fel i sig själv med sådana yttre ceremonier. De kan påminna oss om det bibliska budskapet. Men om budskapet inte får plats i hjärtat och den externa ceremonin blir huvudsak eller uppfattas som ett sakrament, då har man sparat ut och bör inte använda sådana ceremonier... Redan i Gamla testamentet kritiserade Herren genom profeten Jesaja fastan, då man klädde sig i säcktyg och aska, men hade fel inre attityd.³

Bibeln använder ofta aska som en bild för bot och ånger. Genom profeten Jeremia sade Herren: **”Du, mitt folk, min dotter, kläd dig i säcktyg, rulla dig i aska, höj sorgesång som efter ende sonen och håll bitter dödsklagan. Ty plötsligt kommer fördärvaren över oss.”**⁴ Den fromme profeten Daniel skriver om sig själv när han bad Gud att frälsa Israel: **”Jag vände då mitt ansikte till Herren Gud med ivrig bön och åkallan och fastade i säck och aska.”**⁵ Om Ninives folk läser vi i Jonas bok, att de **”trodde Gud och lyste ut en fasta och klädde sig i säcktyg, från den störste till den minste av dem. När budskapet nådde kungen i Nineve, reste han sig från sin tron och lade av sin mantel och klädde sig i säcktyg och satte sig i aska.”**⁶ Nya testamentet känner denna gamla sed, att klä sig i säcktyg och sitta i aska som ett yttre uttryck för bot och ånger.⁷

Naturligtvis får vi uttrycka den inre verkligheten med yttre symboliska handlingar om vi vill, men Nya testamentet har inte på någon plats bundit oss kristna till sådana kyrkliga traditioner, som Gud inte direkt har instiftat. Herren ser in i hjärtat. Han säger: **”Jag, HERREN, utforskar hjärtat och prövar njurarna för att ge åt var och en efter hans vägar, efter hans gärningars frukt.”**⁸ Inga

¹ Den augsburgska bekännelsen. Paragraf 7 (”Om kyrkan”), moment 3.

² Rom 14:5,6a.

³ Jes 58:5.

⁴ Jer 6:26.

⁵ Dan 9:3.

⁶ Joona 3:5,6.

⁷ Matt 11:21; Luk 10:13.

⁸ Jer 17:10.

kyrkliga ceremonier kan eller får ersätta tron. Viktigare än askkorset på pannan är **”en förkrossad ande, ett förkrossat och bedrövat hjärta”**⁹.

Faste- och påsktiden påminner oss om de två mest betydelsefulla träden för hela mänskligheten. Det första är trädet med kunskap om gott och ont i lustgården. Genom att inte äta från detta träd visade människan sin tacksamhet och lydnad till Gud. Men vad gjorde människan? Jo, hon lyssnade till Satan i stället för Gud och drog förbannelsen över hela människosläktet. Vill vi eller ej, så är vi Adams och Evas barn. Adam och Eva var skapade efter Guds bild, alltså de blev skapad **”till likhet med Gud, i sann rättfärdighet och helighet.”**¹⁰ Utan syndafallet skulle alla människor ha fått del av detta saliga tillstånd. Vi skulle ha kunnat säga: *”Se, i rättfärdighet och helighet är jag född, och i rättfärdighet och helighet blev jag till i min moders liv.”* Men på grund av den förbannade ormen och våra första förfärdar—Adam och Eva—förändrades allt. Bibeln berättar att Adams och Evas barn var födda till de fallna människornas bild eller likhet i stället för till Guds bild eller likhet. Vi läser i Första Mosebok: **”När Adam var 130 år fick han en son som var lik honom, hans avbild. Han gav honom namnet Set.”**¹¹ Detta är vad vi kallar för arvsynd, synd som är ärvd från våra föräldrar. Vare sig man vill eller inte, så är arvsynden ett faktum. Ingen—förutom Kristus—är fri från arvsynden. Döden predikar detta faktum för oss! Döden är nämligen syndens lön!¹² Alla vet, att ett litet barn kan dö. De är inte odödliga. Varje människas **”hjärtas tankar är onda ända från ungdomen”**¹³, som Herren konstaterar efter att ha straffat mänskligheten med syndfloden. Om Herren skulle utrota all ondska från världen borde Han utrota varenda människa, gammal och ung, ty var och en av oss måste med David erkänna: **”i synd är jag född, och i synd blev jag till i min moders liv.”**¹⁴ Människan är syndig och därför är hennes avkomma också syndig! Från en syndig människa föddes en syndig människa.

Händelserna vid trädet med kunskap om gott och ont har lämnat sina spår på alla av oss. Arvsynd är en verklig synd. På grund av vår födelse uppfyller vi inte de krav som måste uppfyllas för att träda in i himlen. Vi är inte födda i rättfärdighet och helighet. Vi är födda i synd och med syndiga böjelser. Ingen av oss är syndfri. Inte endast döden predikar detta sorgliga budskap. Människans onda gärningar, vilka automatiskt följer från att vi är syndiga, är ett klart bevis om vårt syndiga tillstånd. Om man bara låter ett barn växa så ser man snart att den syndiga naturen manifesterar sig själv i onda gärningar. Självviskhet och egoism kommer snabbt med i bilden. Ju mer krafter och möjligheter människan får desto mer synder kommer hon att göra—både omedvetet och medvetet. Vi gör inte alltid det som är gott. Många gånger gör vi det som är fel och syndigt. Man kan försöka bortförklara detta syndiga tillstånd med humanismens lögner, att vi egentligen inte är onda utan att allt beror på svagheter och de yttre omständigheterna. Människan har försökt bortförklara sin moraliska ansvarighet genom att hitta på en ogudaktig och ovetenskaplig lögn om vårt ursprung. Det är mycket lättare för människan att tro att hon härstammar från en apa än att erkänna sin synd och be om nåd och förlåtelse från sin Skapare! Om ens tanken om en Skapare skulle råka passera människans tankar, då är hon snabb att undertrycka denna tanke genom att börja anklaga Skaparen för allt ont som finns i världen...

Trädet med kunskap om gott och ont har präglat varje människans liv. Men det är inte det enda trädet som kopplar ihop hela mänskligheten. Genom Adam kom synden till alla människor, men Kristus har tagit på sig både arvsynden och alla verksynderna. Kristus, som inte visste av synd, alltså som i sig själv var helig och syndfri, **”har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud.”**¹⁵ I Kristus tog Gud bort vår syndaskuld. Vårt

⁹ Ps 51:19.

¹⁰ Ef 4:24.

¹¹ 1 Mos 5:3.

¹² Rom 6:23.

¹³ 1 Mos 8:21.

¹⁴ Ps 51:7.

¹⁵ 2 Kor 5:21.

skuldebrev har Gud ”tagit bort genom att spika fast det på korset.”¹⁶ Ja, i Kristus blev inte endast de troendes synder fastspikade på korset utan hela världens alla synder! **”Och när jag har blivit upphöjd från jorden”**—sade Jesus—**”skall jag dra alla till mig.”**¹⁷

På Kristi kors blev hela världens hela syndaskuld förlåten. Både trädet med kunskap om gott och ont och trädet där hela världens synd blev korsfäst i Kristus berör hela mänskligheten, varje människa. Genom den naturliga födelsen, den köttsliga födelsen, är vi delaktiga i Adams synd, arvsynden. Genom den andliga födelsen, genom tron, blir vi delaktiga av den rättfärdighet och helighet som Kristus har vunnit för oss. Det är därför Kristus har befallt sin kyrka att predika evangeliet för hela världen, till varje människa.

Nu när fastetiden börjar ska vi komma ihåg att vi har syndat, att vi är syndiga och inte har förtjänat frälsningen. Utan Gud skulle vi vara förlorade för evig tid. Fastetiden påminner oss om Kristi lidande och död. Den påminner oss om Guds kärlek för oss människor. När vi ser på Kristus ser vi vår Gud och Frälsare som har offrat allt för att frälsa oss. Fastetiden vänder våra blickar till vår egen syndighet och till Kristi lidande och död. Vi är skyldiga till Kristi lidande och död. Han har blivit korsfäst på grund av våra synder. Han har blivit korsfäst med våra synder. Hans blod har runnit och förlåtelsen blivit vunnen för oss! Fastetiden är också en tid för tacksamhet åt Gud för allt vad Han har gjort för oss! Påskdagen påminner oss om att Kristi lidande och död verkligen har förtjänat frälsningen åt oss. Kristus är uppstånden. Kristus är med oss. Må Han få vara i våra tankar ofta och må vi bli uppfyllda med tacksamhet och den Helige Ande genom ordets begrundande nu under fastetiden. Vi ska komma ihåg vad som hände vid trädet med kunskap om gott och ont och vad som hände på trädet som var upphöjt på Golgata! Må Gud vara prisad för evigt för Golgatas kors! Tack och pris och ära tillhör Gud och Lammet nu och för evigt!

Amen.¹⁸

den 21 februari 2007
Jan-Erik Tiri

¹⁶ Kol 2:14.

¹⁷ Joh 12:32.

¹⁸ 1608 ord.